

VINERI · 2 OCTOMBRIE 2015 · ANUL LXV NR. 40

FOAIA românească

SĂPTĂMÂNAL AL ROMÂNILOR DIN UNGARIA

Spirit civic vs. spirit de turmă
Pelerinajul apatenilor la mănăstiri din Bihor
Dansatorii români din Aletea mereu pe scenă

Urmăriți-ne:

www.foaia.hu

foaia@foaia.hu

www.facebook.com/foaiaromaneasca

CALENDAR ORTODOX

5 octombrie, luni, Sf. Mc. Haritina și Mamelta
6 octombrie, marți, † Sf. Ap. Toma; Sf. Mc. Erotiida
7 octombrie, miercuri, Sf. M. Mc. Serghie și Vah; Sf. Sfințiți
Mc. Iulian, Chesarie și Polihronie (Post)
8 octombrie, joi, Cuv. Pelaghia și Taisia
9 octombrie, vineri, Sf. Ap. Iacob al lui Alfeu; Cuv. Andronic
și Atanasia (Post)
10 octombrie, sâmbătă, Sf. Mc. Evlampie și Evlampia, sora
lui; Cuv. Vasian și Teofil Mărt.
11 octombrie, duminică, Sf. Ap. Filip, unul din cei 7 diac.;
Cuv. Teofan Mărt.; Sf. Mc. Zenaida și Filonila. Duminica
a XX-a după Rusalii (Învierea fiului văduvei din Nain)

Curiozități românești

BISERICA CU LUNĂ DIN ORADEA,
UNICĂ ÎN EUROPA

Două dintre particularitățile ce conferă unicitate Bisericii cu Lună, din Oradea, sunt portretul în medalion al lui Horea, plasat în cheia arcului de boltă dintre naos și absida altarului, imagine care încununează iconostasul și mecanismul confecționat de către Georg Rueppe, în 1793, și plasat în turnul catedralei. Acesta este ingeniosul mecanism care, prin globul său jumătate auriu, jumătate negru, indică fazele lunare.

În tâmpla iconostasului se afla la un moment dat o pictură cu chipul lui Horea, unul dintre conducătorii rășcoalei din 1784, ea fiind considerată de către mulți istorici ca fiind singura reproducere autentică a fizionomiei acestuia. Ea este înlocuită în zilele noastre cu o copie, originalul găsindu-se în muzeul Episcopiei Ortodoxe de Oradea.

Ceea ce a creat o faimă bisericii, dincolo de istorie, este mecanismul unic în Europa situat în turla bisericii, care poartă amprenta meșterului vienez George Rueppe. Este vorba despre un orologiu creat în combinație cu un glob lunar, jumătate negru, jumătate auriu, situat în peretele din turla bisericii, vizibil în exterior, care funcționează în independență. Sistemul, o minune inginerască, era considerat o revelație în domeniu la acea vreme, deoarece nu are nituri sau șuruburi, funcționând cu ajutorul a trei tamburi, nefiind altceva decât aplicația în practică a legii gravitației.

Mecanismul globului stă în legătură cu mecanismul orologiuului, tot la 28 de zile, globul face o rotire în jurul axei sale, indicând fazele lunii. Din acest considerent, locașul a primit numele de „Biserica cu Lună”.

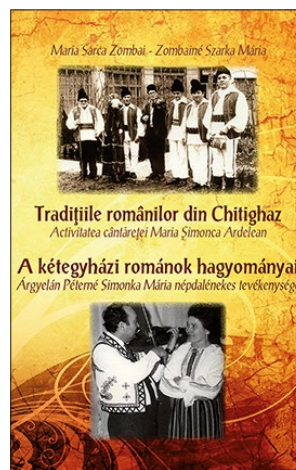
Pe roata ancoră a orologiuului se poate citi și astăzi, scris în limba germană numele constructorului: „Georg Rueppert in Grosswardein, 1793”.

Piatra de temelie a Bisericii Ortodoxe „Adormirea Maicii Domnului”, cunoscută sub denumirea de Biserica cu Lună a fost așezată în data de 9 noiembrie 1784. Construcția a început relativ târziu, deoarece ortodoxia era o religie tolerată și nu s-a primit acordul Împăratului pentru o nouă biserică ortodoxă. În acea vreme mai exista doar o singură biserică ortodoxă la Oradea, în Velența.

Jula

Zi culturală cu dansuri, cântece
și lansare de carte

Ziua Culturală a Românilor din Ungaria, care se organizează în fiecare toamnă, va avea loc în ziua de sâmbătă, 3 octombrie. Locul desfășurării va fi la Centrul Cultural Românesc din Jula (piața Liceum nr. 2). Programul va începe la ora 9.30 cu lansarea celei mai noi cărți a doamnei Maria Sarca Zombai, profesoară în pensie din Chitighaz. Volumul bilingv, în română și maghiară, poartă titlul „Tradițiile românilor din

Chitighaz” și cuprinde sute de imagini despre soliștii și echipele folclorice din localitatea Chitighaz. Apoi, de la ora 10.30, vor evolua pe scena Centrului Cultural Românesc formații de dansuri populare și soliști din mai multe localități din Ungaria. Organizatorii evenimentului sunt: Autogovernarea pe Tară a Românilor din Ungaria și Centrul de Documentare și Informare al ATRU.

E.Ș.

Nou
secretar
de stat
adjunct

La Secretariatul de stat pentru culte, naționalități și relații cu societatea civilă de la Budapesta a fost numit de curând un nou secretar de stat adjunct: locul domnului dr. Deák Imre a fost ocupat de domnul Fülöp Attila, care va ajuta munca secretarului de stat Soltész Miklós. Noul adjunct este născut în 1978, iar de profesie este economist și informatician.

Trecere
de la ziar la școală

Începând din 14 septembrie, colega noastră Ana Cioca-Czesznak nu mai lucrează la redacția revistei „Foaia românească”. S-a despărțit de redacția noastră unde a lucrat timp de șapte ani, părăsind scrisul pentru predare.

Acum lucrează ca profesoară la școala românească din Micherechi, predând ore de română la clasele 4, 5 și 6, și având grijă de copii la ocupațiile de după-amiaza. Îi dorim mult succes în activitatea de la catedră!

Redacția

Poza săptămânii

Un eveniment astronomic foarte rar, care constă în producerea simultană a două fenomene spectaculoase – Super Lună și eclipsă de Lună –, a avut loc în noaptea de duminică spre luni

Părerile autorilor nu coincid întotdeauna cu opinia Redacției. Responsabilitatea juridică pentru conținutul articolelor publicate în Foaia românească aparține autorilor. Foaia românească nu garantează publicarea textelor nesolicitate de redacție.

Pe copertă: Petru Sabău și păstrătorii tradițiilor românești din Aletea
(foto: Méhes Miklós)

Căutarea soluțiilor ca limba naționalităților să nu devină o limbă „de sărbătoare”

Centrul pentru Cercetare Multilingvistică al Institutului de Lingvistică al Academiei Ungare de Știință, ca membru în parteneriatul Mercator, a organizat în finalul Proiectului LearnMe, la Budapesta, în zilele de 18–19 septembrie, o conferință internațională cu titlul: „Multilingvism de zi cu zi, păstrarea diversității lingvistice și angajament multilingvistic. Cercetarea limbilor minoritare, politici și practici educaționale: metode, învățământ, re-interpretarea conceptelor standard”.

Parteneriatul Mercator a fost înființat în anul 1987 și este o platformă de cercetare multilingvistică în care activează experți, cercetători și instituții internaționale. Scopul acestui parteneriat este de a ajuta realizarea dialogurilor între comunitățile limbilor minoritare, regionale și instituțiile europene cu putere de decizie, pentru a atrage atenția asupra problemelor sociale, economice și culturale ale acestora.

În cadrul acestui parteneriat, între 2012–2015 s-a desfășurat Proiectul LearnMe, care și-a propus să arate problemele survenite în noile circumstanțe prin diversitatea lingvistică în UE, dar și ce rezolvări se pot iniția pentru menținerea limbilor minoritare și regionale. Conferința organizată la Budapesta a oferit posibilitatea unui dialog viu între cercetători, politicieni și experți, precum și între membrii comunităților minoritare din Ungaria și din celelalte țări UE. Pe parcursul celor două zile au fost organizate comunicări în plen și pe

Conferința a fost deschisă de Navracsics Tibor, comisar european pentru cultură, educație, tineret și sport

secțiuni, dezbateri, mese rotunde, workshopuri, programe interactive, prezentări video realizate în cadrul unor școli minoritare.

Secțiunea „Diversitatea lingvistică, acces și participare: limbi minoritare ca obstacol sau sursă în școli” a fost prezidată de cercetătoarea dr. Ana Borbély. În cadrul acestei secțiuni au fost invitați să prezinte din experiența lor: profesoara suedeză Asa Helmersson, dr. Ana Borbély, Csonkáné Lakatos Klára, Ágnes Szauer. Cercetătoarea Ana Borbély în prelegerea „Limba de acasă și limba de la școală: cercetări longitudinale în comunitatea românească din Chitighaz” a arătat că cercetarea a desfășurat-o pe parcursul a 25 de ani, din punct de vedere sociolingvistic. În comunitatea românească din Chitighaz, limba română este vorbită tot mai puțin. Tinerii de astăzi nu mai cunosc graiul strămoșesc, ci doar limba română standard pe care o învață la școală.

Ágnes Szauer a prezentat „Educație bilingvă în grădinițele minoritare din Ungaria: practici, între-

bări, probleme”. Pornind de la experiența din cadrul comunității germane din Ungaria, a arătat că limba naționalităților devine pe zi ce trece o limbă „de sărbătoare”, adică o limbă învățată pentru serbările școlare sau alte sărbători. De multe ori, copiii învață poeziile, cântecele, dar de fapt nu sunt capabili să comunice în limba respectivă.

Csonkáné Lakatos Klára a precizat că limba maternă ține în viață o comunitate minoritară, iar rolul grădinițelor în limba maternă este foarte important. Pornind de la o poezie semnată de Daróczi József a arătat că a fi bilingv înseamnă a iubi ambele limbi: pe una așa cum îți iubești mama, iar pe cealaltă așa cum îți respecti tatăl.

Mesajul conferinței de la Budapesta este că problemele lingvistice ale comunităților minoritare și regionale se pot rezolva doar dacă și membrii acestora vor avea posibilitatea de a se implica în revizuirea soluțiilor care să se asocieze cerințelor și care să influențeze deciziile autorităților.

Gabriela Enea Elekes

EDITORIAL

Spirit civic vs. spirit de turmă

Trăim într-o societate din ce în ce mai egoistă. Trăim vremuri în care toată lumea caută numai folosul propriu, deseori omul bun și conștiincios fiind luat de prost. Egoismul și dezinteresul față de problemele altora, inclusiv de cele ale grupului restrâns, ale comunității în care trăim, uneori cunosc cote îngrijorătoare. Deseori ne comportăm ca niște spălați la creier, ca o armată a clonelor, suntem speriați de moarte nu doar să ne spunem părerea, dar nu avem curajul nici măcar să gândim limpede. De ce? Pentru că nu avem un spirit civic dezvoltat, și pentru că deseori spiritul de grup este confundat cu spiritul de turmă.

Funcționăm ca o turmă atunci când ne lăsăm influențați de ce ne spune televizorul și răspândim în jurul nostru ură și dușmănie, de exemplu, față de imigranții care-și părăsesc zilele acestea țările cuprinse de război spre o lume mai pașnică. Dăm dovadă de spirit de turmă și atunci când, cu toate că vedem ce nu e bine în jurul nostru, sau și mai rău, știm sigur că suntem păcăliți și manipulați, tot nu avem curajul să ne spunem părerea și să ne impunem voința.

Spiritul de turmă nu cunoaște responsabilitatea. În caz că ceva nu iese bine, turma dă vina pe alții, pe oricine și pe toată lumea. Cu cât grupul este mai mic, mai redus la număr, daunele comportamentului de turmă sunt mai grave.

Spiritul de turmă nu recunoaște libertatea gândirii, nu acceptă ideile individuale, cel care nu merge după turmă este etichetat ca fiind trădător sau dușman. Nimeni și nimic nu a cultivat vreodată mai bine manipularea spiritului de turmă decât Facebook-ul. Oameni adulți, în toată firea, stau și numără cât e ziua de mare „like”-urile primite sau neprimite, analizând: de ce a dat cutare „like” la poza cuiva, iar cel care nu a dat de ce n-a dat?

Pentru majoritatea oamenilor, spiritul de turmă este foarte comod. Ei sunt cei cărora le place să creadă că ceea ce e acceptat de mulți trebuie să fie adevărat, că doar nu se poate ca atâția oameni să se înșele. Și cum se înșală...

Opusul spiritului de turmă este spiritul civic. Acesta din urmă se caracterizează prin: conștiinciozitate, corectitudine și responsabilitate, mai pe înțeles: prin faptul că îți pasă de ceea ce se întâmplă și acționezi. E puțin doar să vezi, dacă nu faci nimic.

Spiritul civic înseamnă să-ți iubești familia, prietenii, țara, națiunea și să lupți din inițiativă personală pentru apărarea și menținerea valorilor naționale și pentru viitorul celor care vin după tine. E important să-ți cultivi intelectul, să cunoști și să înțelegi, pentru a evita cât posibil să cazi în plasa manipulatorilor (fie ei politicieni sau mass-media). Spiritul civic presupune idei proprii, argumente clare și solide, un cuget liber, lipsit de orice manipulare. Acesta există în orice societate normală, chiar dacă uneori nu în număr suficient de mare. Pentru a ajunge la ideile proprii și la cugetul liber e nevoie de multă învățătură, educație, înțelegere.

O comunitate sănătoasă și normală se bazează pe oameni cu atitudine și care sunt gata oricând de acțiune, pe oameni care știu să vindece bolile unei lumi bolnave, știu să îndrepte greșelile trecutului. Dacă iei atitudine înseamnă că te interesează și îți pasă de societatea în care trăiești, de comunitatea din care faci parte. Spiritul civic nu te lasă să fii lenș, să fii neglijent, ci îți amintește că dacă tu îi ajuți pe cei cu probleme, la rândul tău, când vei avea tu nevoie, poți să te bazezi pe oamenii din jurul tău.

Uneori suntem în stare să încurcăm spiritul de grup cu cel de turmă. Dacă antenele invizibile vă semnalează că sunteți manipulați sau că cineva vă folosește în scopuri rele, atunci luați atitudine. Până se mai poate și nu e prea târziu.

Eva Șimon

Sf. Siluan Atonitul sărbătorit la Julia

Sfântul Siluan Atonitul, monah ortodox rus nevoitor în Sfântul Munte al Atonului, care a trecut la cele veșnice în data de 24 septembrie 1938, a fost sărbătorit și la Centrul Eparhial din Julia, unde din anul 2014 i-a fost închinat un paraclis de lemn, în stil maramureșean.

În cinstea Sfântului Siluan, a fost oficiată în ajunul sărbătorii slujba Privegherii cu Litie, de către Preasfințitul Părinte *Siluan*, Episcopul Eparhiei Ortodoxe Române din Ungaria și viețuitori de la Centrul Eparhial, iar în ziua Praznicului a fost săvârșită Sfânta Liturghie Arhierască, la care, alături de Ierarh, din soborul slujitor au mai făcut parte Părintele Arhimandrit *Calinic Covaci*, Consilierul Administrativ-Bisericesc al Episcopiei, Părintele *Florin Olteanu*, Protopop de Julia și Preot Paroh la Parohia Chitighaz și Diaconul *Emanuel Văduva*, de la Catedrala Episcopală, iar răspunsurile liturgice au fost date de monahiile de la Centrul Eparhial și alți slujitori.

În cuvântul de învățătură, PS Părinte Siluan și-a exprimat bucuria pentru faptul ca la acest paraclis

din lemn de la Julia, care are hramurile Acoperământul Maicii Domnului și Sfântul Siluan Atonitul, a putut fi cinstit așa cum se cuvine acest monah rus, care a trăit o viață cu totul obișnuită, din foarte multe puncte de vedere, dar care în adâncul sufletului său a urmat calea cea anevoioasă, însă binecuvântată a sfințeniei, întru multă smerenie, dobândind harul Duhului Sfânt și arătându-se a fi un Dascăl al iubirii dumnezeiești pentru mulți oameni și popoare, care l-au descoperit și l-au îndrăgit pe Sfântul Siluan Atonitul, în special prin intermediul însemnărilor sale, aduse la lumină de către ucenicul său, Părintele Sofronie Saharov, fostul Stareț al Mănăstirii din Essex (în An-

glia), ce funcționează până în ziua de astăzi. Sfântul Siluan este și mai important pentru lumea contemporană, prin faptul că încercările cutremurătoare prin care a avut de trecut, dar pe care le-a depășit prin harul lui Dumnezeu și multă stăruință și răbdare, l-au făcut să experimenteze și să poată împărtăși oamenilor un cuvânt inspirat, descoperit lui de Domnul Hristos și dător de nădejde pentru vremurile dificile pe care și noi le trăim: „*ține-ți mintea ta în iad și nu deznădădui*”, arătând că prin ajutorul Bunului Dumnezeu putem să învingem orice greutate care ne stă înaintea, rămânând întru dragostea Sa.

(Biroul de Presă al Episcopiei Ortodoxe Române din Ungaria)

Cununie ortodoxă la Micherechi

Taina cununiei a fost întemeiată încă din Vechiul Testament, când Domnul i-a binecuvântat pe Adam și Eva, zicând: „Creșteți și vă înmulțiți și umpleți pământul și-l stăpâniți pe el.” (Geneza 1,28). Cununia sau nunta este acea taină prin care, prin rugăciunile și binecuvântarea preo-

tului, se pogoară asupra două persoane – bărbat și femeie care se însoțesc – harul dumnezeiesc care întărește și sfințește libera lor legătură.

În sâmbăta din 19 septembrie, tinerii *Anamaria Marc* și *Gheorghe Ruja* din Micherechi și-au unit viețile și sufletele în fața preotului

paroh *Ioan Bun*, care i-a logodit și apoi cununat, pentru ca aceștia să trăiască de acum înainte într-o familie nouă, invocând Duhul Sfânt peste cei doi miri: „Doamne Dumnezeul nostru, cu mărire și cu cinste încununază-i pe dânsii”. Nașii de cununie au fost *Cristina* și *Vasile Martin*.

Puterea rugăciunii zilnice

O rugăciune deosebită care deschide sufletului o perspectivă deosebită, atrage atenția sinelui spre smerenie, spre slava lui Dumnezeu, spre bucuria rugăciunii pentru aproapele și cugetarea la judecata particulară. Cuviosul Sofronie Saharov, un mare trăitor al vremurilor noastre, un „cunoscător” al Harului Divin ne-a făcut cadou această rugăciune cu care merită să începem fiecare dimineață predându-ne voii lui Dumnezeu și iubirii Sale nespuse. Fie ca Domnul să atingă inimile tuturor celor care o vor citi.

Dumnezeule veșnic și Făcătorule al tuturor lucrurilor, care în neajunsă Ta bunătate m-ai chemat din neființa la această viață, care mi-ai dăruit harul botezului și noii nașteri de sus, care ai pus pecetea Sfântului Duh pe mădularele trupului meu în taina mirungerii și care mi-ai dat dorința de a te căuta, Tu, singurul Dumnezeu adevărat, auzi rugăciunea mea.

Eu n-am viață, lumină, bucurie, înțelepciune sau putere, decât numai în Tine, Dumnezeule; nu îndrăznesc să ridic ochii spre tine, din pricina nedreptăților mele. Dar tu ai spus ucenicilor Tăi: „Tot ce veți cere cu credință în rugăciune veți primi” și încă, „Tot ceea ce veți cere în numele Meu, voi face”, de aceea îndrăznesc să Te chem. Curățește-mă de toată spurcăciunea trupului și a sufletului și învață-mă să mă rog Ție. Binecuvintează această zi pe care mi-ai dăruit-o mie, nevrednicul Tău rob, prin puterea binecuvântării Tale, fa-mă vrednic în toată vremea și în tot locul de a vorbi și a lucra în slava Ta, cu sufletul curat, cu smerenie, răbdare și dragoste, cu blândețe, pace, bărbăție și înțelepciune și de a fi întotdeauna pătruns de prezența Ta.

În nemărginita Ta bunătate, Doamne, arată-mi calea voii Tale și dăruiește-mi să pășesc fără de păcat sub privirea Ta. Doamne, Tu, care cercetezi inimile și rărunții, știi de ce am nevoie. Tu cunoști orbirea și neștiința mea, dar Tu cunoști și dorirea mea, durerile inimii mele și suferințele sufletului meu. De aceea, Te rog, ascultă-mi rugăciunea și prin Sfântul Duh arată-mi calea pe care trebuie să merg. Și când voia mea vicleană mă va conduce pe alte drumuri, nu mă cruța, Doamne dă-mi doar puterea dragostei Tale, dăruiește-mi să mă lipesc de bine.

Păzește-mă de tot cuvântul și fapta aducătoare de moarte sufletului meu, de orice mișcare care ar putea să jignească sau să rănească pe fratele meu, învață-mă ce trebuie să spun și cum trebuie să vorbesc. Dacă voia ta este să tac, inspiră-mi să păzesc tăcere, într-un duh de pace, care să nu pricinuiască nici întristare și nici o pagubă aproapelui meu. Întărește-mă pe calea poruncilor Tale și până la ultima suflare nu îngădui să mă depărtez de lumina cuvintelor Tale, astfel ca poruncile Tale să devină unica lege a ființei mele, atât aici, jos, cât și în viața veșnică. Dă Doamne, Te rog, ai milă de mine, cruță-mă de tot necazul și în deznădejdea mea și nu-mi ascunde calea mântuirii. Multe și mari sunt cererile mele, Doamne și totuși eu nu uit urâciunea păcatului meu. Ai grijă de mine! Nu mă lepăda de la fața Ta din pricina îndrăzelii mele, ci mai curând sporește în mine această îndrăzneală și dăruiește-mi mie, celui mai rău dintre oameni, să Te iubesc după cum mi-ai poruncit: cu toată inima mea, cu sufletul meu, cu toată mintea mea, cu toată puterea mea, cu toată ființa mea.

Dă Doamne prin Duhul Tău cel Sfânt, să învăț bunătatea, viața dreaptă și cunoștință; să cunosc adevărul Tău înainte de a mă pogori în mormânt. Lungește-mi viața în această lume, până ce îți voi oferi o pocăință adevărată. Nu mă smulge la jumătatea zilelor mele, și nici în răstimpul când sufletul meu este încă orb. Și când îți va plăcea să pui capăt vieții mele, spune-mi ceasul morții mele, pentru ca să-mi pot pregăti sufletul să te întâlnesc; în acest ceas de temut fii cu mine Doamne și dăruiește-mi bucuria mântuirii Tale. Curățește-mă de greșelile mele cele ascunse și de toată nedreptatea tănuită în mine și dăruiește-mi răspuns înaintea înfricoșatei Tale judecăți. Dă Doamne, în marea Ta milostivire și nemărginită Ta iubire de oameni, primește-mi rugăciunea. Doamne Iisuse Hristoase, Dumnezeule Sfânt și Mare, Tu însuși, învață-mă smerenia Ta. Ascultă-mi rugăciunea și miluiește-mă pe mine păcătosul!

Amin!

(Sofronie Saharov, ucenicul Sfântului Siluan Athonitul – Rugăciunea fiecărei dimineți)

Dansatorii români din Aletea mereu pe scenă

Păstrătorii tradițiilor românești din Aletea, cunoscuți atât în Ungaria cât și peste hotare, sunt nelipsiți de la festivalurile culturale. Marea

pasiune pentru dansul popular tradițional i-a făcut renumiți și profesioniști. „Un dansator adevărat, dragii mei, va trăi mereu

altfel viața, în pași de dans, mereu entuziasmat și fericit, mereu vesel și spontan, iubind muzica și tot ceea ce înseamnă arta”, au fost vorbele spuse nu demult de către dansatorul aletean, *Petru Sabău*, care dansează de la vârsta de 10 ani, iar anul acesta a împlinit venerabila vârstă de 80 de ani. Conducătorul și dansatorul ansamblului păstrătorilor de tradiții, *Gheorhe Bagy*, ne-a informat că cele mai recente evenimente la care sunt invitați aletenii în această toamnă sunt: Ziua Culturală a Românilor din Ungaria, organizată pe 3 octombrie, la Centrul Cultural Românesc din Jula, iar următorul eveniment unde vor fi duse dansurile și cântecele din Aletea, este Ziua Naționalităților, organizată pe 17 octombrie, la Macău, de către Autogovernarea Românească din oraș.

A.B.

Pelerinajul otlăcanilor în Mitropolia Banatului

Marti, 15 septembrie, de sărbătoarea Sfântului Iosif cel Nou de la Partoș, un grup de credincioși din Otlaca-Pustă, condus de pr. arhimandrit *Calinic Covaci*, parohul bisericii ortodoxe românești din Otlaca, a făcut un pelerinaj la Catedrala Mitropolitană și la alte biserici și mănăstiri din Arad.

Din grupul credincioșilor, cuprinzând aproximativ treizeci de persoane, au făcut parte și doamna *Elvira Ardelean*, președintele Autogovernării Românești și primarul din Otlaca-Pustă.

La sfințirea bisericii românești din Otlaca, din anul 2011, la Duminica Tuturor Sfinților, în urma finalizării lucrărilor de restaurare a acestei biserici, Sfântul Ierarh Iosif cel Nou de la Partoș, Ocrotitorul Banatului, a fost adăugat ca cel de-al doilea hram al bisericii. Pelerinajul făcut în Mitropolia Banatului a avut ca scop și întărirea legăturilor duhovnicești ale credincioșilor din Otlaca-Pustă cu noul lor Sfânt Ocrotitor.

Cu acest prilej, grupul de pelerini s-a întâlnit la Timișoara cu PS Episcop Vicar *Paisie Lugojanul* (care vreme de trei ani, între 2003–2006, a fost și conducătorul parohiei ortodoxe românești din Otlaca-Pustă). Credincioșii au participat dimineața la Sfânta Liturghie Arhierască, la care au slujit IPS *Ioan Selejan*, Arhiepiscopul Timișoarei și Mitropolitul Banatului, PS Episcop *Siluan* și PS Episcop Vicar *Paisie Lugojanul*, și s-au închinat moștelor Sfântului Ierarh Iosif cel Nou de la Partoș.

Pelerinajul credincioșilor din Otlaca-Pustă a continuat la Arad, unde a fost vizitată Catedrala Sf. Treime din Arad și mănăstirea Gai.

Anca Butar

Festivalul folcloric „La obârșii, la izvor”

Episcopia Ortodoxă Română din Ungaria organizează duminică, 4 octombrie, cea de-a opta ediție a Festivalului de promovare și păstrare a culturii populare tradiționale românești, intitulat „La obârșii, la

izvor”. Ediția de anul acesta se realizează în colaborare cu Institutul Cultural Român de la Budapesta și Consiliul Județean Maramureș, de unde vin și invitații festivalului. Evenimentul va avea loc la ora 15.30, la

Centrul Cultural Românesc din Jula. Acesta va fi precedat de săvârșirea Sfintei Liturghii Arhieresti cu începere de la ora 10.00, în Catedrala Episcopală din Jula.

A.B.

Pe scurt...

MICHERECHI

Duminică, 4 octombrie, Primăria satului Micherechi va organiza Ziua Vârstnicilor. Evenimentul va avea loc la Casa de Cultură de la ora 11.30. La această sărbătoare sunt invitați să participe toți pensionarii din localitate, care vor fi onorați cu un program al copiilor de la grădiniță și școală și cu o masă de prânz.

CHITIGHAZ

Duminică, 4 octombrie, credincioșii bapțiști din Chitighaz vor veni cu mulțumire înaintea lui Dumnezeu. În această duminică, Biserica Baptista din Chitighaz îi va mulțumi lui Dumnezeu nu numai pentru roadele pământului, ci și pentru binecuvântările spirituale și trupesti, pentru încercări și dragostea Sa. Cu ocazia Zilei de mulțumire, serviciile divine vor începe înainte de masă la ora 9.00, iar după-amiază la ora 15.00. Biserica va avea cu această ocazie invitat pe pastorul *Krisán Zoltán*, de la Biserica Baptistă din Bichișciaba.

ALETEA

O tradiție care se păstrează cu sfințenie în Aletea este Balul Strugurilor, care se ține anul acesta pe 10 octombrie, la Căminul Cultural din Aletea. Evenimentul celebrează munca viticultorilor și a vinificatorilor din localitate. Înainte de a participa la celebrul bal organizat la Căminul Cultural, tinerii, băieții și fete împreună, cu lăutarii pornesc prin sat în căruțe pentru a face invitația la bal. Defilarea începe la orele dimineții, iar seara, Căminul Cultural frumos împodobit cu salbe de struguri copti își așteaptă sătenii la bal. Petrecerea începe cu un frumos spectacol de dansuri populare la care vor urca pe scenă dansatorii români din Aletea și dansatorii Școlii de Artă Kaláris din Chitighaz.

JULA

E din nou toamnă! Ca în fiecare an, dacă este toamnă, este festival al toamnei la Grădinița românească din Jula, condusă de educatoarea *Ana Ciotea*. Copii, părinți, bunici și educatoare se pregătesc de petrecere. Serbarea toamnei are loc la grădinița julană, dimineața de la ora 10.00.

Ce școală românească îmi doresc? Cum va fi școala viitorului?

Săptămânalul „Foaia românească” lansează un nou concurs pentru elevii școlilor generale cu titlul „Ce școală românească îmi doresc? Cum va fi școala viitorului?” Se discută tot mai mult, chiar și la cel mai înalt nivel european, despre necesitatea schimbărilor și modernizării metodelor din învățământ, a utilizării tot mai răspândite a computerului, tabletelor și tablelor interactive, a cunoașterii cât mai multor limbi străine, a trecerii la manuale digitale etc.

**Voi ce școală vă doriți? Unde să fie orele: afară, în aer liber, sau în clasă?
Din ce manuale vreți să învățați: digitale sau tradiționale?
Cum vreți să învățați: ascultând 45 de minute profesorul și notând cu pixul în caiet
sau vreți mai bine activități pe grupe, interactive, cu întrebări și răspunsuri pe loc?
Dragi copii, lăsați-vă imaginația să vă ducă în școala viitorului!
Scrieți sau desenați tot ce gândiți, tot ce vă doriți!**

Se poate concura în două categorii:

Clasele 1–4: desene

Clasele 5–8: compuneri în limba română

Lucrările le așteptăm pe adresa Foi românești (5700 Jula, str. Gh. Doja nr. 8)
sau pe e-mail: foaia@foaia.hu.

Termenul: 23 octombrie 2015

Pe 31 august, odată cu începerea noului an școlar, a început o nouă etapă a vieții mele, când, copleșită de emoție, am intrat în sala mare a Centrului Cultural Românesc din Jula, la serbarea anului nou școlar 2015/2016. Așadar de anul acesta sunt elevă în clasa a 9-a la Liceul „Nicolae Bălcescu” din Jula.

Cred că același sentiment l-au avut și ceilalți colegi ai mei, erau cu toții timizi, am intrat într-o atmosferă nouă și necunoscută, nu am avut o astfel de experiență și era foarte ciudat să fiu undeva unde atunci am intrat prima dată. Emoțiile din prima zi s-au spulberat destul de repede, deja în prima săptămână am început să facem cunoștințe noi și să ne împrietenim cu ceilalți.

Prima lună în noua mea școală

Clasa 9/A

Eu sunt elevă în clasa a 9-a A, diriginta mea este prof. Mariana Oros Martin.

Dumneaei a făcut totul ca să ne cunoaștem mai bine între noi, ne-am jucat, am

avut oră de comunicație, pentru a ne apropia unii de alții cât mai ușor.

Acum de o săptămână încoace am început să ne pregătim pentru balul bobocilor, unde fetele și băieții vor avea costumații și roluri diferite.

Profesorii și elevii de aici sunt foarte înțelegători și ne ajută la nevoie pe noi cei mai noi din școală. Am ales acest liceu pentru că vreau să învăț cât mai bine limba română și mi-aș dori ca pe viitor să-mi continui studiile în România.

Până acum am avut doar experiențe plăcute aici, la noua mea școală. Îmi place mult la școală, îmi place la cămin și am colege drăguțe. Mă bucur foarte mult că am făcut această alegere și mă bucur că sunt alături de mulți prieteni de-ai mei buni.

Lidia Miron,
clasa a 9-a A

Liceul meu

Liceul... când auzi acest cuvânt simți atât de multe lucruri, toate atât de diferite...

Simți frica. Frica care te cuprinde chiar din prima zi, când la deschiderea anului școlar tu tremuri pe tocurele inuman de înalte, și te rogi ca nu cumva să faci o primă impresie proastă. Simți emoțiile puternice, când te așezi în bancă și doamna dirigintă zâmbind liniștitor se prezintă împreună cu ceilalți profesori.

Ai foarte multe speranțe, cum că o să te placă ceilalți

colegi, că profesorii nu vor fi prea duri, că vei putea ține pasul cu temele și învățatul și că te vei integra. Simți de asemenea și foamea care te cuprinde în prima săptămână, atunci când descoperi că mâncarea de la cantină nu este la fel cu cea făcută acasă de bunica.

Dar cel mai puternic sentiment este bucuria. Bucuria că ai intrat la liceu, că te-ai mutat de acasă. Și acest sentiment nu dispare, ci din contră devine tot mai puternic cu fiecare zi.

Atunci când îți faci prieteni noi, sau când primești o notă bună, când elevii de a 12-a îți știu numele și îți zâmbesc pe holuri.

Aceste lucruri le-am simțit și eu în prima lună de școală. Și chiar dacă la început îmi era un pic teamă de liceu, acum aici mă simt ca acasă.

Ba, să vă zic un secret: aș vrea să pot rămâne aici și la sfârșit de săptămână, să nu trebuiesc să plecăm acasă.

Hajnal Putin,
clasa a 9-a B

Viața în liceu

Hm... Liceul!!! Visul oricărui elev de clasa a 8-a. Pentru început aș vrea să menționez faptul că LICEUL față de școala generală este o mare diferență. Este foarte frumos și spectaculos. Pentru un elev de clasa a 9-a este mai greu, dar depinde de acel elev cât de comunicativ și sociabil este. O lună într-un liceu este asemenea unui pește în apă, clar cu un miliard de pești în jurul lui.

Dar să încep mai bine cu începutul. De prima dată când am pășit în acest liceu știam că aici voi da bacul. Dar cu mici, mari schimbări. Eu Sorana Lile mă aflu în clasa a 9-a B. Acest liceu, „Nicolae Bălcescu”, este un liceu român-maghiar situat în Jula. Cu toate acestea am ales acest liceu pentru că voiam o provocare. E foarte greu pentru că nu știu limba maghiară, dar optimistă, încrezătoare și cu capul sus, voi încerca din răspuț să învăț această frumoasă limbă. La început eram foarte speriată, în ce privește limba, noii profesori, noii elevi și noua școală. După o săptămână de liceu eram foarte încântată și tot încurajându-mă am ajuns până la o lună de liceu. Și țin să vă mărturisesc, acest liceu este uimitor. Sunt foarte încântată de această instituție. Profesori prietenoși, unii colegi mai prietenoși ca alții. Bucătăresele de la cantină gata pregătite să-ți pună-n farfurie mâncarea gustoasă, cu un zâmbet larg pe față.

Iubesc acest liceu, iubesc profesorii, îmi iubesc colegii, îmi iubesc diriginta și cel mai mult îmi iubesc părinții, pentru că ei sunt cei care m-au îndrumat spre acest liceu.

Sorana Lile,
clasa a 9-a B

Clasa 9/B

Zilele localității Cenadul Unguresc

Ediția de anul acesta a zilelor localității Cenadul Unguresc a avut loc odată cu hramul Bisericii Catolice din localitate „Sf Gerard”. Evenimentul a fost organizat în perioada 18–20 septembrie. Primăria localității, care la fel ca în anii precedenți, a ținut cont de naționalitățile conlocuitoare în acest sat și a pregătit un program multi-etnic, pentru ca toată lumea să se simtă bine la această sărbătoare.

Pentru a organiza așa cum se cuvine Ziua Satului, Consiliul Local și Primăria s-au întrecut pe sine, pregătind o sumedenie de acțiuni dedicate sătenilor și invitaților. Prima zi de festival, vineri, 18 septembrie, după primirea invitaților, veniți din localitățile din împrejurimi și din satul Seuca – România, și deschiderea festivă de către primarul localității *Farkas János*, a avut loc întâlnirea naționalităților. Programul cultural care a urmat s-a desfășurat pe scena din cortul amplasat în centrul satului. Astfel, prima seară a fost dedicată folclorului unde s-a cântat și s-a dansat pe placul românilor și sârbilor din localitate, programul românesc și sârbesc fiind susținut de o formație din Timișoara și din satul vecin, Cenad (România).

Ziua următoare, locuitorii satului au fost treziți de

sunetul fanfarelor, după care a urmat un program cultural al instituțiilor de învățământ din localitate, au avut loc expoziții, premieri, și nu în ultimul rând s-a dat startul la gătit, partea gastronomică a evenimentului fiind ca de obicei cea mai apreciată de public.

Anul acesta a fost felicitată de către primărie cea mai vârstnică femeie din localitate, doamna *Kumbria Unc*, născută *Becan*, de 92 de ani. *Bia néni*, cum o știu

cunoscuții, soția fostului cantor ortodox, *Svetozar Unc*, s-a născut la Cenadul Unguresc pe 14 aprilie 1923. Cel mai în vârstă bărbat din Cenad este la ora actuală *Trăian Gaur*, de 88 de ani, născut pe 22 iunie 1927.

Evenimentul s-a bucurat de umor, concursuri, programe pentru copii și tineret, seară de concert rock și s-a încheiat cu bal stradal.

A.B.

Protocol de colaborare România–Ungaria, realizat la Camera de Comerț din Arad

Camera de Comerț, Industrie și Agricultură a județului Arad a fost, pe 12 septembrie 2015, gazda unui eveniment de o importanță strategică majoră care a avut în prim plan cooperarea în cadrul programului Interreg V-A România–Ungaria 2014–2020, informează *specialarad.ro*.

În cadrul întâlnirii a fost semnat un protocol de colaborare între instituții din România și Ungaria, care are ca scop crearea unui parteneriat în procesul de elaborare a proiectelor HURO și dezvoltare instituțională prin schimburi de experiențe și bune practici la nivelul fiecărei țări implicate.

De partea română au fost prezenți, arh. *Gheorghe Seculici*, președintele Ca-

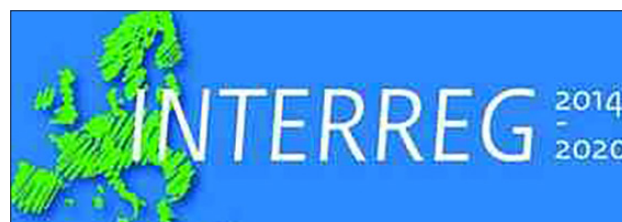
Kocsik Iosif, președintele Asociației Gospodarilor Maghiari din România, filiala Arad, prof. *Ioana Lung*, directorul Palatului Copiilor Arad, inspector șef, colonel ing. *Bogdanescu Ioan*, Inspectoratul pentru Situații de Urgență Arad și din partea Ministerului Agriculturii a fost prezentă *Simona-Allice Man*, secretar de stat în MADR.

Partea maghiară a fost reprezentată de *Simonka György*, deputat parlamentar, *Szász Zsolt*, directorul general al Fundației de Interes Public pentru Dezvoltarea Locală și Regională a Întreprinzătorilor județului Békés, *Ruck Márton* din partea Asociației pentru Salvare de victime Békés Sud, *Mándl Csilla*, din partea Asociației Agricole

merei de Comerț, Industrie și Agricultură a județului Arad, *Tiberiu Ciul*, directorul general al CCIA Arad, *Andrea Kranowszky Nagy*, director de relații externe în cadrul CCIA Arad, prof. univ. dr. *Ramona Lile*, rector al Universității „Aurel Vlaicu” din Arad, prof. univ. dr. *Mariana Nagy*, vicepreședintele Centrului Regional de Inovare și Transfer Tehnologic, prof. *Szabo Csilla*, directorul Liceului Teoretic „Petőfi Sándor” Săcueni, Bihor, prof. univ. dr. *Georgiana Szilagyi*, Universitatea Creștină Partium Oradea,

Békés Sud, *Horvath Krisztián*, din partea Asociației Teritoriale Europene pentru Construirea Viitorului, *Kraller Jozsef*, din partea Asociației de interes public TDM pentru turism, *Krisztován Anna*, din partea Ordinului Cavalerilor Szent György din Békés – Csanád, *Janowszky Sándor*, de la Colegiul Kodolányi Budapesta, *Zsiga Zsolt*, reprezentant al Asociației pentru Petrecerea Timpului Liber Kyokushin Karate și *Nottny Növényi Norbert* din partea Fundației pentru Sprijinul Talentelor.

Planuri îndrăznețe în comuna Chitighaz

Primarul **Maria Gyuricska Kalcsó** pregătește un nou proiect care ar urma să dea de muncă la peste 15 femei din localitate. Atelierul de croitorie din Chitighaz a fost înființat în urmă cu patru ani. Acesta a funcționat până în prezent cu ajutorul primăriei, în cadrul programului de asistență socială comunitară. Chiar și în mediul rural, un mic atelier de croitorie și de confecționare de articole de îmbrăcăminte oferă oportunități de afaceri atractive. Avantajul unui atelier mic este că acesta e mai ușor de organizat și, amplasat în mediul rural, el poate funcționa cu costuri semnificativ mai reduse decât cele din mediul urban. Până în prezent, atelierul a creat lucruri simple pentru vânzare și a stat la dispoziția tuturor instituțiilor, dar și locuitorilor din Chitighaz.

Croitorie prosperă

„În atelierul nostru s-au realizat confecții pentru instituțiile din sat, s-au cusut pernuțe, perdele și tot ce ține de confecții, s-au creat diferite articole de îmbrăcăminte și alte produse din materiale textile la comandă sau în serie mică, șorturi, fețe de masă, perdele, pernuțe, jucării, etc. Cu câteva dintre acestea am fost prezenți la mai multe expoziții în județ, în cadrul programului de asistență socială comunitară, unde am fost și premiați, iar recent am fost căutați de cineva de la Ministerul de Interne pentru a introduce croitoria într-un program de dezvoltare național, la care participă încă opt localități. Astfel vom putea dubla numărul muncitoarelor de la croitorie, care au și început deja cursurile și practica, iar din luna octombrie sperăm ca acest proiect să pornească. Cele nouă croitorii vor fabrica în cadrul proiectului haine de lucru pentru angajații sociali de pe întreg teritoriul Ungariei”, ne-a declarat doamna Kalcsó, primarul localității.

Șalopete pentru muncitorii primăriilor din Ungaria

Înființarea secției de cro-

itorie s-a născut în primărie, folosindu-se de o clădire imensă de pe strada Úttörő care este reabilitată și unde funcționează și un atelier de țesut preșuri. Atelierul este foarte apreciat și căutat de gospodinele din sat. Multă lume trece pe la croitorie dacă dorește să cumpere câte un preș sau o confecție, dar fetele de la croitorie au obișnuit să-și ducă marfa cea mai frumoasă și pe piață, unde produsele se vând destul de bine. La festivalul pogăcițelor din localitate, standul croitoriei a fost cel mai căutat.

Salariatele de la primărie ar urma să fie identificate prin intermediul Agenției pentru Ocuparea Forței de Muncă, iar una din condițiile esențiale este să aibă cursul de croitorie. „În primul an o să mergem pe salopete și pe echipament de lucru, iar după ce fetele vor învăța să coase mai bine, apoi probabil o să diversificăm gama. Ne facem împreună cu doamna primar mari planuri și sperăm ca mica noastră croitorie să se transforme într-un atelier de confecții serios”, a mărturisit șefa de croitorie **Mirela Lile**.

Mirela Lile

Meseria de croitor necesită dragoste și pasiune

Meseria de croitor este la fel de nobilă ca oricare alta, și nu este deloc una ușoară. Pentru a deveni croitor ai nevoie de niște cunoștințe minime de matematică și complexe de tipar, de vedere în spațiu, de îndemânare, și multă răbdare. Mirela este croitoreasa care de peste 12 ani confecționează costumele dansatorilor de la Școala de artă „Kaláris” din Chitighaz. „Dacă nu faci cu drag, niciun lucru nu îl faci bun”, spune Mirela, croitoreasa care lucrează la mașina de cusut de când a ieșit de pe băncile școlii. Este foarte mândră de ceea ce face. De comenzi nu duce lipsă, vrea doar sănătate și multă putere de muncă pentru a face totul cât mai bine.

Mirela trăiește de mai bine de două decenii la Chitighaz. Este originară din România, a venit de

la Arad, unde a lucrat tot în această meserie. A fost șefă de grupă la confecții, la UCECOM – Arad, unde a învățat croit, cusut și mecanică de întreținere, trei meserii care aici în Ungaria se învață separat. Au trecut de atunci mulți ani și ea încă lucrează cu mult drag și dăruire.

„Au trecut mulți ani de când am venit eu aici. Meseria asta e foarte frumoasă, însă trebuie să ai pentru ea pasiune, astfel nu iese. Mie îmi place să fac oamenilor ceea ce îmi cer. Nu mă lasă sufletul să îi refuz chiar și atunci când am foarte mult de lucru, însă nu cos acasă pentru bani, doar familiei și prietenilor.”

Are însă o singură nemulțumire: faptul că tinerii din ziua de astăzi nu mai sunt interesați să devină croitori. „Tinerii spun că nu e o meserie bănoasă, mai ales acum de când au apărut atâtea second-hand-uri și se găsesc atâtea haine. Piața din Ungaria este tot mai puțin căutată și astfel tot mai puțini tineri învață această meserie pentru că ofertele de lucru sunt minime. Sper ca micul nostru atelier să se dezvolte și să privim cât mai pozitiv spre viitor”, ne-a spus Mirela Lile, în speranța că planurile de viitor ale croitoriei să devină realitate. În curând, croitoria va primi mașinării noi de la stat, iar în urma cursurilor de croitorie, atelierul va porni cu 15 croitorese, care nu vor mai fi plătite prin programul de asistență socială comunitară, ci vor primi salariu de muncitor calificat în meseria pe care o prestează.

A.B.

Inima Reginei Maria va fi așezată în Salonul de Aur al Castelului Pelișor

Inima Reginei Maria își găsește liniștea după aproape jumătate de secol de când se află pe un raft, în depozitul Muzeului de Istorie a României. Pe 3 noiembrie, în cadrul unei procesiuni regale, va fi dusă la Castelul Pelișor din Sinaia.

Prin decizia Majestății Sale Regelui Mihai, Inima Reginei Maria va fi așezată în Salonul de Aur al Castelului Pelișor, locul unde Inima Reginei României Mari a bătut pentru ultima oară.

Inima va fi transferată în caseta sa originală de argint în cadrul unei procesiuni care va porni, în cursul dimineții de marți, 3 noiembrie 2015, de la Muzeul Național de Istorie, la ora 11. Inima Reginei Maria va fi escortată până la Palatul Regal, unde procesiunea se va opri pentru câteva minute. Mașinile vor parcurge traseul cu viteză redusă, pentru ca publicul să poată prezenta un ultim omagiu. Pentru a respecta dorința testamentară a Reginei Maria, Inima va fi acoperită, pe toată durata procesiunii, ca și pe soclul ei din Salonul de Aur, cu stindardul României și Marii Britanii.

Inima Reginei Maria va parcurge, apoi, cu escortă, traseul de la Palatul Regal la Castelul Regal Pelișor.

Familia Regală se va afla, pe tot parcursul procesiunii, alături de Inima Reginei Maria. De asemenea, membri ai familiei Principesei Ileana vor lua parte la procesiune.

La Castelul Regal Pelișor, la ora 15, în cadrul unei ceremonii, în numele Regelui Mihai, Principesa Moștenitoare Margareta va așeza Inima Reginei Maria, în Salonul de Aur, pe locul ei definitiv. Inima va odihni pe un soclu plasat în spatele

canapelei unde Regina a trecut la cele veșnice, în ziua de luni, 18 iulie 1938, la ora 17.38.

Vor fi prezenți Principele Radu, Principesa Maria, Arhiducesa Maria Magdalena a Austriei și soțul ei, Baronul Hanns Ulrich von Holzhausen, reprezentanți ai autorităților centrale și locale, ai Muzeului Național de Istorie și ai Muzeului Național Peș, precum și membri ai clerului și ai Casei Majestății Sale Regelui.

Ultima dorință a Reginei Maria a fost ca Inima să se odihnească în capela special destinată în acest scop de la Balcic. Însă, realitățile geopolitice au făcut ca, începând din 1940, la doar doi ani de la decesul Suveranei, acest lucru să nu mai fie posibil.

O soluție temporară a fost păstrarea ei la Bran, însă capela de acolo a fost desecrată în perioada comunistă. Inima a fost transferată, apoi, la Muzeul Național de Istorie. În situația dată, în care Balcicul se află în afara teritoriului național, Majestatea Sa Regele a decis ca, pentru o perioadă nedeterminată, locul Inimii bunicii sale să fie Salonul de Aur, unde Suverana și-a găsit sfârșitul.

Toamna Orădeană 2015

Loredana, Celelalte Cuvinte, Vama sau Hara sunt în meniul Toamnei Orădene din acest an. Festivalul se desfășoară în perioada 2–12 octombrie, cele mai multe evenimente sunt propuse în Cetate.

Conform unei mai vechi tradiții, Toamna Orădeană începe cu defilarea unui alai pe traseul Teatrul Regina Maria – Strada Republicii (Pietonală) – Magazinul Crișul – Bd. Magheru – Intrarea pe strada Clujului – Cetatea Oradea. Cum anul acesta Toamna Orădeană include Zilele Cetății, o bună parte dintre manifestările propuse orădenilor au tematică specifică. În curțile Cetății, ar urma să se desfășoare mai multe spectacole de dansuri medievale și renaștentiste, în interpretări și coregrafii proprii ale taberelor medievale.

Cu mici excepții, programul Toamnei Orădene (TO) este definitiv. În mod extraordinar, cel mai important festival al orădenilor se va derula în Cetate – soluție evidentă din moment ce întreg Centrul este în șantier. Așa se face că o bună parte din TO o reprezintă manifestările de prezentare și promovare a ansamblului monumental proaspăt reabilitat.

În Cetate, zilnic, sunt anunțate

expoziții de arme și armuri, costume dar și scurte demonstrații de luptă. Publicul se poate pregăti de pe acum: va avea posibilitatea de a mânui armele de luptă, va putea lua lecții de duel sau se va putea angaja în probe de îndemânare sub îndrumarea cavalerilor, promit organizatorii.

În curțile Cetății, ar urma să se desfășoare mai multe spectacole de dansuri medievale și renaștentiste, în interpretări și coregrafii proprii ale taberelor medievale.

Vedetele muzicale ale primului sfârșit de săptămână sunt Celelalte Cuvinte, Pasărea Rock Simfonic, Cristina Kiselef și Hara. Săptămâna următoare propune spectacole de dans, folclor și muzică ușoară, în Cetate dar și în alte puncte din oraș.

Marți seara, spre exemplu, e anunțat un concert de muzică clasică de pian susținut de Thurzo Zol-

tan, în Cetate, pe scena în aer liber. Monica Anghel și Ovidiu Komornik vor încheia ziua de 6 octombrie.

Miercuri seara, de la ora 20:00, la aceeași scenă din Cetate va avea loc un concert în aer liber de muzică klezmer multicultural susținut de Ary Nagy Sandor, Richard Balint, Andrian Locovei, Alexandru Susz, Ioan Pantea, Florian Chelu Madeva, Alexandrina Chelu, Alina Leonte, Nagy Kalman. Seara o încheie Liria – Anca Căuș – semifinalistă la concursul Români au talent 2013 și Renata Tolvai – câștigătoarea concursului Megastar Ungaria 2010.

Capetele de afiș ale weekendului următor sunt Horia Brenciu & HBO Orchestra, Vama și Loredana & Nadir cu Orchestra Agurida. Focuri de artificii vor marca finalul festivalului. Ultima zi, în 12 octombrie, vor avea loc manifestările oficiale dedicate Zilei Orădiei.

GLUME

La un concurs de parașutiști într-o unitate militară, Bulă trebuia să facă saltul cu parașuta, la aterizare să ia bicicleta, după care cros 15 kilometri. Se urcă Bulă în avion, ajunge în zona de parașutare, sare și trage de comandă... nu se deschide. Mai trage o dată... nimic... trage comanda de la parașuta de siguranță... tot nimic... mai trage o dată... nimic... după care zice:

– Parcă văd că și bicicleta e stricată...

❖ ❖ ❖

Judecătorul către martor:

– Ai văzut că vecinul tău își bate soacra?

– Da, domnule judecător.

– Și de ce n-ai intervenit?

– Păi, să vedeți, la început am vrut să intervin, dar când am văzut că o poate bate singur...

❖ ❖ ❖

În fața Palatului Victoria. Un țăran vine pe bicicletă, se dă jos, o sprijină de gard și dă să plece. Santinela strigă după el:

– Ei, bade, ia bicicleta aia de acolo, ca acuș vine primu' ministru, vin miniștrii...!

– No, că nu-i bai: i-am pus lacăt!

❖ ❖ ❖

– Tu o ajuți pe nevastă-ta la treburile casnice?

– Sigur, la toate!

– Dă-mi un exemplu!

– Să zicem vasele. Sau rufe. Ea le spală, iar eu le las să se usuze.

❖ ❖ ❖

– Ce joci, mă?

– Counter strike și ascult și manele!

– Cum să joci, mă, counter strike pe manele?

– Simplu, Guță îmi spune mereu pe unde vin dușmanii!

❖ ❖ ❖

Un tip duce automobilul sau în service. Mecanicul se uită la mașină, se scarpină la ceafă...

Tipul: Soția mea, în plină viteză, s-a lovit de un stâlp.

Mecanicul, contrariat: De câte ori?

❖ ❖ ❖

– Ce vrei să te faci când o să crești mare?

– Mă fac idiot!

– De ce?

– Păi tatăl meu tot mereu zice: uite la idiotul ăla ce mașină are, ce femeie bună are idiotul celălalt, idioții ăștia sunt plini de bani...

TV

Memorialul durerii. O istorie a bravilor

Sâmbătă, 3 octombrie, ora 16.00, TVR2
Ultimii luptători din grupul Gavrilă. La începutul anului 1955, opt luptători mai rămăseră în Munții Făgăraș neprinși: Ion Chiusdea, Ion Gavrilă, Gheorghe Hasu, Laurențiu Hasu, Victor Metea, Ion Novac, Ion Pop zis Fileru, Remus Sofronea. În limbajul criptic al Ministerului de Interne – «combinația informativ operativă» prin care au fost lichidați capii rezistenței armate din munți, pătrundem înțeleșurile ascunse ale unei vânzări, cum o numea Ion Gavrilă Ogoranu. Mărturiile ale unor martori și supraviețuitori ale acelor tragedii din anii 1955–1956.

Felix și Otilia

Sâmbătă, 3 octombrie, ora 22.00, TVR Internațional

Ecranizare a romanului „Enigma Otiliei” de George Călinescu
Felix Sima, un tânăr de 18 ani, vine la București, ca student al Facultății de Medicină, fiind găzduit de unchiul său, Costache Giurgiuveanu. Încă de la început, băiatul e dezgustat de răceala și meschinăria rudelor necunoscute până atunci, ca și de atmosfera apăsătoare, în care întreaga familie așteaptă cu nerăbdare moartea bătrânului Costache pentru a-i moșteni averea. Unica figură luminoasă e aceea a ficei stăpânului casei, fascinanta Otilia, de care, inevitabil, Felix se îndrăgostește.

Străinul

Duminică, 4 octombrie, ora 14.10, TVR2
Adaptare a romanului „Străinul”, de Titus Popovici. „Dramă psihologică, frescă social-politică a verii și toamnei anului 1944. Într-un oraș din Transilvania, trei adolescenți, prieteni și colegi în ultima clasă de liceu, își decid drumul în viață sub presiunea evenimentelor care se precipită. Rezistență și represiune, ieșirea din ilegalitate a comuniștilor și jocul dublu al burgheziei naționale, apărarea orașului în pericol de a fi ocupat de nemți, confruntarea administrației cu noile forțe politice care reclamă puterea.” – Bujor T. Răpeanu

O VOCE ROMÂNEASCĂ

Viața și tradițiile românilor din Ungaria

5 OCTOMBRIE, LUNI (Iulia Kaupert)

16.00: Introducere, cuprins 16.05: Știri, date meteo 16.15: Evenimente calendaristice 16.25: Sport 16.30: Reportaje, interviuri 17.00: Știri, date meteo 17.10: De dor și drag – emisiune de muzică populară realizată de Zoe Fuicu (Radio Timișoara) 17.55: Încheiere

6 OCTOMBRIE, MARȚI (Adam Bauer)

16.00: Introducere, cuprins 16.05: Știri, date meteo 16.15: Evenimente calendaristice 16.25: Sport 16.30: Reportaje, interviuri 17.00: Știri, date meteo 17.15: „Limba română de azi și de ieri” / serial al lect. Elena Sandu 17.30: Reportaje, interviuri 17.55: Încheiere

7 OCTOMBRIE, MIERCURI (Iulia Kaupert)

16.00: Introducere, cuprins 16.05: Știri, date meteo 16.15: Evenimente calendaristice 16.30: Reportaje, interviuri 17.00: Știri 17.15: Evenimente culturale din vestul României / relatează Agneta Nica 17.25: Clubul suporterilor 17.55: Încheiere

8 OCTOMBRIE, JOI (Tiberiu Boca)

16.00: Introducere, cuprins 16.05: Știri, date meteo 16.15: Evenimente calendaristice 16.25: Sport 16.30: Reportaje, interviuri 17.00: Știri, date meteo 17.10: Nota săptămânii semnată de Edda Illyés 17.20: Revista presei 17.30: Serial: Creștinismul de-a lungul secolelor 17.55: Încheiere

9 OCTOMBRIE, VINERI (Ștefan Crăsta)

16.00: Introducere, cuprins 16.05: Știri, date meteo 16.15: Evenimente calendaristice 16.25: Sport 16.30: Reportaje, interviuri 17.00: Știri, date meteo 17.10: Reportaje, interviuri 17.55: Încheiere

10 OCTOMBRIE, SÂMBĂTĂ (Adam Bauer)

16.00: Introducere, cuprins 16.05: Programul bisericilor ortodoxe și al adunărilor baptiste 16.15: Evenimente calendaristice 16.25: De dor și drag – emisiune de muzică populară realizată de Daniela Băcilă 17.10: Program de muzică ușoară românească – Portret 17.55: Încheiere

11 OCT., DUMINICĂ (Iulia Kaupert)

16.00: Introducere, cuprins 16.05: „În lumea credinței” – emisiune religioasă 17.00: Sinteza știrilor săptămânii 17.10: Retrospectiva săptămânii (spicuri din interviurile și reportajele difuzate pe parcursul săptămânii) 17.55: Încheiere

Ecranul nostru

miercuri, 7 octombrie., Duna Tv, ora 7.50
Reluare: 7 oct., Duna World, ora 8.40

De câteva săptămâni, preocuparea principală a opiniei publice din Ungaria este problema migranților, care au invadat granița de sud a Ungariei. Refugiații din orientul mijlociu, aflat în flăcări de patru ani din cauza războiului civil din Siria, traversează țara în fiecare zi cu miile provocând spaima oamenilor manipulați de politicieni. Despre această mișcare a populației vom vorbi cu istoricul Petru Weber, din perspectivă istorică. Apoi vom mai merge la școala generală din Micherechi, unde vom afla cum a început anul școlar în singura instituție de acest gen care nu este administrată de ATRU.
Realizator: **Ștefan Crăsta**

Abonați-vă la E-Foaia la prețul de anul trecut!

„E-Foaia” este varianta electronică a „Foi” tipărite. Cititorii „E-Foi” vor avea avantajul că vor putea citi paginile revistei în color și cu o zi mai devreme decât ceilalți abonați. „E-Foaia” cuprinde și acele articole și fotografii, care în ediția online nu apar. „E-Foaia” este realizată în format PDF și poate fi citită cu programul gratuit Adobe Reader, cu ajutorul căruia puteți să căutați expresii sau conținuturi, dar puteți și printa toată revista.

Abonamente la „E-Foaia”:

3 luni – 1200 ft

6 luni – 2000 ft

12 luni – 3500 ft

MICA PUBLICITATE

Închiriere microbuz

Asociația de Sport din Micherechi

închiriază

microbuz Ford

(de 16 + 1 locuri)

Preț închiriere: 200 Ft/km

Contact:

Ioan Boca (06-70/3393-948)

Casă de vânzare în Jula

Casă de vânzare la doar câteva sute de metri de stațiunea termală Jula, într-un mediu plăcut, și curte, în localitatea Jula. Imobilul are living, bucătărie, sufragerie și trei camere, baie, WC și încălzire centrală cu gaz sau cu lemne. În curte sunt clădiri anexe: garaj, un spațiu pentru lemne. Imobilul are 156 mp și este urgent de vânzare, preț informativ 60.000 euro sau 18 milioane de forinți negociabil. Imobilul se află în orașul Jula, pe strada Szilva la nr 5. Mai multe informații la telefon 0036-70/6308407, adresa e-mail: tiberiu.boca@gmail.com.

ADRESE UTILE

REPREZENTANȚE

Uniunea Culturală a Românilor din Ungaria (UCRU)

5700 Jula, str. Gh. Doja nr. 8

Tel./fax: (+36-66) 463-079

Președinte: *Marius Maghiaru*

E-mail: uniuneaculturala@gmail.com

Website: www.romanul.hu

Autogovernarea pe Țară a Românilor din Ungaria (ATRU)

5700 Jula, str. Eminescu nr. 1

Tel., fax: (+36-66) 463-951

Președinte: *Tiberiu Juhász*

E-mail: atru@globonet.hu

MISIUNI DIPLOMATICE

Ambasada României

1146 Budapesta, str. Thököly nr. 72

Tel.: (+36-1) 384-8394

Telefon mobil de permanență: (+36 30) 535 69 12

Vă rugăm să folosiți acest număr de telefon pentru a comunica situații deosebite (ex: accidente, decese, răniri, dispariții de persoane), care reclamă urgență - la acest număr de telefon nu se fac programări și nu se furnizează informații consulare.

Ambasador: *Victor Micula*

Website: <http://budapesta.mae.ro>

E-mail: budapesta@mae.ro

Consulatul General al României

6720 Seghedin, str. Kelemen nr. 5

Tel./fax: (+36-62) 424-431, (+36-62) 424-429

Telefon mobil de permanență: (+36 30) 6777 980

Consul general: *Ioan Fodoreanu*

Website: <http://szeged.mae.ro>

E-mail: szeged@mae.ro

Consulatul General al României

5700 Jula, str. Munkácsy nr. 12

Tel.: (+36-66) 465-130

Fax: (+36-66) 465-142

Telefon mobil de permanență: (+36-30) 635-7181

Consul general: *Florin Trandafir Vasiloni*

Website: <http://gyula.mae.ro/>

E-mail: gyula@mae.ro

INSTITUȚII CULTURALE

Institutul de Cercetări al Românilor din Ungaria

5700 Jula, str. Gh. Doja nr. 8

Tel., fax: (+36-66) 463-079

Director: *dr. Maria Berényi*

E-mail: romanintezet@gmail.com

Web: www.romanintezet.hu

Institutul Cultural al României de la Budapesta

1146 Budapesta, str. Izsó nr. 5

Tel.: (+36-1) 383-2693, fax: (+36-1) 383-5345

Director: *Gabriela Matei*

E-mail: romankulturalis.intezet@upcmail.hu

Web: www.icr.ro/budapesta

Institutul Cultural al României Budapesta – filiala Seghedin

6720 Seghedin, piața Dugonics nr. 2.

E-mail: rki.szeged@invitel.hu

Pelerinajul apatenilor la mănăstiri din Bihor

Un grup de 34 de credincioși din Parohia Apateu, în frunte cu preotul lor paroh, pr. protopop *Origen Sabău*, au fost la sfârșitul săptămânii trecute, 25–27 septembrie, într-un pelerinaj la mănăstiri din România. Pe lângă popasurile duhovnicești au vizitat și alte obiective turistice și frumuseți naturale din țara-mamă.

Credincioșii au pornit la drum vineri dimineața, iar primul popas făcut de aceștia a fost la mănăstirile din Oradea. Fiind favorizați de o zi însorită, pelerinii au vizitat și două obiective turistice mai deosebite. După aproape două ore de mers pe drumul de Beiuș, care nu lasă niciun șofer să se plictisească, prima oprire a fost la intrarea în comuna Roșia. Aici, de mai bine de 100 de ani, o moară de apă macină grâu și porumb, deopotrivă cu timpul. Pe Valea Roșiei, la îmbina-

rea dintre Țara Beiușului și Munții Pădurea Craiului, carstul a lăsat o moștenire uriașă: chei, ponoare, izbucuri, avene și peșteri bucură ochii oricărui turist. Aici pelerinii apateni s-au oprit la „moara cu noroc”, care la ora actuală este singura moară funcțională de acest fel. Un alt obiectiv a fost Izvorul Minunilor de la Stâna de Vale, unde după ce fiecare și-a stămpărat setea cu apa cristalină de izvor, și-au îndreptat pașii spre Mănăstirea Stâna de Vale, cu hramul „Sf. Împărați Constantin și Elena”, unde au făcut un popas duhovnicesc.

Conform celor spuse de părintele Origen, organizatorul pelerinajului, prima zi a fost organizată în așa fel încât seara credincioșii să poată să participe la privegherea de seară de la Mănăstirea Izbuc, unde pelerinii au fost cazați până a treia zi, duminică,

27 septembrie. Mănăstirea Izbuc din județul Bihor este situată la poalele munților Codru Moma, la aproximativ 100 de kilometri de Oradea. Mănăstirea Izbuc este cea mai veche vatră de sihăstrie monahală din Bihor, atestată documentar încă din secolele XI–XII. Închisă în decursul istoriei, a fost reactivată de episcopul Roman Ciorogariu în anul 1928, de atunci funcționând neîntrerupt ca mănăstire de călugări. Aici se află izvorul tămăduirii, despre care i-a mers vestea mănăstirii până peste hotare, un izvor cu apă curată și binecuvântată, mult căutat de pelerini, pentru tămăduire. Cu acest prilej, pelerinii s-au închinat și la Icoana făcătoare de minuni

a Maicii Domnului care se află în Mănăstire încă de la reactivarea ei în anul 1928, iar duminică au participat împreună cu preotul lor la Sfânta Liturghie.

„Toți pelerinii au găsit în aceste locuri sfinte o aleasă bogăție spirituală, de care s-au și împărtășit. Toți credincioșii s-au întors la casele lor impresionați de frumusețea locurilor vizitate, având dorința de a mai repeta această experiență”, arată pr. Sabău.

A.B.

Foto: Vmirjáncki József

FOAIA
românească
2 octombrie 2015
www.foaia.hu

Săptămânal al românilor din Ungaria. Editat de Editura de presă și cărți „NOI”. Director, redactor-șef: Eva Șimon. Redactor, reporter: Anca Liana Butar. Editura și redacția: **5700 Jula, str. Gh. Doja nr. 8., CP95.** Telefon: (66) 463-152, 361-789, E-mail: foaia@foaia.hu, Editor responsabil: Uniunea Culturală a Românilor din Ungaria, 5700 Jula, str. Gh. Doja nr. 8. Internet: www.romanul.hu, uniunea@romanul.hu. Tiparul: Schneider Nyomda Kft, 5700 Jula, str. Károly R. nr. 7. Index: 25291. ISSN 1418-8341. Abonamente la Foaia românească în județele Bács-Kiskun, Bichș și Csongrad se efectuează la oficiile poștale, iar în celelalte județe la adresa redacției atât personal, cât și prin cec poștal. Abonamentele pe anul 2015: **3 luni 1200 forinți; 6 luni 2400 forinți; 1 an 4800 forinți.** Publicația apare cu sprijin de la Fondul de Subvenții al Ministerului Resurselor Umane (Budapesta, Ungaria), acordat prin Autogovernarea pe Țară a Românilor din Ungaria, și de la MAE - DPRRP (București, România).